

TRON BỘ 14+ ĐỀ ÔN TẬP KIẾN THỨC CHO KỶ THI HSG LỚP 7

Đề 1: Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Bầu trời trên giàn mướp
(Hữu Thịnh)

*Thu ơi thu ta biết nói thế nào
sương mỏng thế ai mà bình tĩnh được
hứa hẹn bao nhiêu bầu trời trên giàn mướp
lúc hoa vàng thu mới chập chờn thu*

*ngờ như không phải vất vả chi nhiều
sau tiếng sấm thế là trời mới mẻ
quả đã buông thủng thẳng xuống bờ ao
ta cứ tưởng đất sinh sôi thật dễ*

*trời thu xanh và hoa mướp thu vàng
thưa mẹ
những năm bom nơi con không thể có*

*bến phà con đã qua, rừng già con đã ở
gặp vạt lúa nương con cũng viết thư về
nên không dám
dù một giây sao nhãng
bầu trời này từng dẫn dắt con đi.*

(Theo www.nhavantphcm.com.vn, 20/9/2014)

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

- A. Tự do B. Tám chữ C. Lục bát D. Năm chữ

Câu 2. Từ “thủng thủng” là loại từ nào?

- A. Từ đơn B. Từ ghép C. Từ láy D. Từ ghép tổng hợp

Câu 3. Bài thơ có bố cục mấy phần?

A. Ba phần B. Hai phần c. Bốn phần D. Một phần

Câu 4. Tín hiệu đầu tiên của mùa thu được tác giả cảm nhận là hình ảnh nào?

A. Hương ổi B. Làn sương mỏng C. Hoa cúc D. Trời xanh

Câu 5. Bài thơ là lời của ai nói với ai?

A. Con nói với mẹ B. Cháu nói với bà

B. Anh nói với em D. Cha nói với con

Câu 6. Phương thức biểu đạt chính của bài thơ là?

A. Tự sự B. Biểu cảm C. Nghị luận D. Miêu tả.

Câu 7. Khung cảnh thiên nhiên của mùa nào được gọi tả qua tác phẩm?

A. Mùa hạ B. Mùa thu C. Mùa đông D. Mùa xuân

Câu 8. Nội dung chính của khổ thơ thứ nhất là gì?

A. Vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên mùa thu qua hình ảnh bầu trời xanh và giàn mướp hoa vàng.

B. Vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên mùa thu.

C. Vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên mùa thu qua hình ảnh giàn mướp hoa vàng.

D. Vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên mùa thu qua hình ảnh bầu trời xanh

Câu 9. Nêu nội dung chính của hai khổ thơ sau?

Câu 10. Viết đoạn văn (5 – 7 dòng) nêu cảm nhận của em về vẻ đẹp của hình ảnh thơ: trời thu xanh và hoa mướp thu vàng ?

II. Phần viết:

Phân tích nghệ thuật xây dựng nhân vật người anh trai trong truyện ngắn “ Bức tranh của em gái tôi” (Tạ Duy Anh)

Gợi ý :

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
Đ o c h i e u	1	Bài thơ được viết theo thể thơ tự do.	0.5
	2	Từ láy	0.5
	3	Bố cục của bài thơ: 2 phần	0.5
	4	Làn sương mỏng	0.5
	5	Lời con nói với mẹ	0.5
	6	Biểu cảm	0.5
	7	Mùa thu	0.5
	8	Vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên mùa thu qua hình ảnh bầu trời xanh và giàn mướp hoa vàng.	0.5
	9	Nội dung chính của hai khổ sau: Nỗi niềm xúc động của tác giả khi đối diện với khung cảnh hiện tại và hoài niệm về quá khứ.	1.0

	10	Trời thu xanh và hoa mướp thu vàng là những hình ảnh đẹp, hài hòa về màu sắc. Sắc xanh của bầu trời và sắc vàng của hoa mướp mở ra không gian khoáng đạt, cao rộng, gợi sự bình yên, thanh thản, nhẹ nhõm trong tâm hồn con người.	1.0
Phần Viết		<p>* Yêu cầu về hình thức: Đảm bảo bố cục ba phần đầy đủ - Bài viết có bố cục rõ ràng, không mắc lỗi chính tả, diễn đạt trôi chảy; văn phong trong sáng, có cảm xúc, làm rõ được đặc điểm của nhân vật.</p> <p>* Yêu cầu về nội dung : Đảm bảo được một số nội dung cơ bản sau:</p> <p>+) Mở bài: Giới thiệu tác giả, tác phẩm và nêu được nghệ thuật xây dựng nhân vật của Tạ Duy Anh trong truyện ngắn.</p> <p>+) Thân bài: Làm rõ nghệ thuật xây dựng nhân vật trong truyện ngắn “Bức tranh của em gái tôi” + Lựa chọn ngôi kể thứ nhất + Nghệ thuật phân tích diễn biến tâm lí của nhân vật + Đánh giá khái quát</p> <p>+) Kết bài: Đánh giá những thành công về nghệ thuật xây dựng nhân vật của Tạ Duy Anh trong truyện ngắn.</p>	

Bài tham khảo

Truyện ngắn “Bức tranh của em gái tôi” là một câu chuyện trong sáng, giàu tình cảm, truyện không dài (chỉ hơn hai trang sách), nhưng cũng đủ để cho ta thấy tài năng của tác giả qua cách kể chuyện và xây dựng hệ thống nhân vật.

Tạ Duy Anh là một cây bút trẻ xuất hiện trong văn học thời kì đổi mới, đã có những truyện ngắn gây được sự chú ý của bạn đọc bởi nghệ thuật đặc sắc và phong cách riêng độc đáo của mình. Trong đó có tác phẩm “Bức tranh của em gái tôi”. Truyện đã đạt được giải nhì (giải cao nhất) trong cuộc thi viết “Tương lai vẫn gọi” do báo Thiếu niên Tiền phong phát động.

Tạ Duy Anh đã lựa chọn ngôi kể chuyện là ngôi thứ nhất. Truyện được kể bằng lời kể của nhân vật người anh. Lựa chọn như vậy giúp cho việc miêu tả tâm trạng của nhân vật sinh động hơn, có nghĩa là lời kể tự nhiên hơn và bộc lộ tâm trạng kín đáo, sâu sắc hơn. Theo cách kể này thì diễn biến tâm trạng, sự biến đổi về cách nhìn của người anh đối với cô em gái, và cả vẻ đẹp của người em gái sẽ được thể hiện một cách tự nhiên. Qua người anh, ta thấy được sự thức tỉnh của cậu ta, lại vừa thấy rõ vẻ đẹp của cô em gái. Nhờ vậy mà chủ đề tác phẩm càng được bộc lộ sâu sắc. Bài học về sự tự đánh giá, tự nhận thức càng thấm thía hơn với người anh và mỗi chúng ta.

Hơn hết sự thành công còn nằm ở nghệ thuật phân tích diễn biến tâm lí của nhân vật, sự thay đổi, chuyển biến trong nhận thức của người anh về cô em gái của mình. Bởi thế người đọc nhận ra được nhiều tình huống và tình tiết bất ngờ đến người đọc đặc biệt là diễn biến tâm trạng của người anh từ khi thấy em gái "mày mò và tự chế thuốc vễ" cho đến khi bạn của bố phát hiện ra "tài năng" thiên bẩm và cuối cùng là bức tranh đạt giải nhất của Kiều Phương. Những dòng

tâm trạng ấy không được diễn xuôi mà luôn có những khúc mắc khó tháo gỡ, những hoài nghi và cả sự ăn năn hối hận của người anh. Nhờ vậy, truyện đã dẫn dắt ta từ tình huống bất ngờ này đến những bất ngờ khác, liên tiếp từ đầu cho đến khi kết thúc.

Diễn biến tâm trạng của người anh được xây dựng bằng chính lời kể của nhân vật. Tâm trạng đó được thay đổi qua diễn biến của câu chuyện: thoát đầu, khi thấy em gái vẽ và mày mò tự chế thuốc vẽ; khi tài năng hội họa của cô em gái được phát hiện; và ở cuối truyện, khi đứng trước bức tranh được giải nhất của em gái mình. Thoạt đầu là thái độ coi thường việc làm của Kiều Phương. Khi thấy em gái vẽ và mày mò tự chế tạo màu vẽ, người anh chỉ coi đó là những trò nghịch ngợm của trẻ con và nhìn bằng cái nhìn kẻ cả, không cần để ý đến “Mèo con” đã vẽ những gì. Cách nhìn ấy được thể hiện qua giọng kể của người anh: tôi quen gọi nó là Mèo bởi vì mặt nó luôn bị chính nó bôi bẩn. “Mèo” luôn bị nhắc nhở vì hay lục lọi các đồ vật trong nhà: Này, em không để chúng nó yên được à? Khi phát hiện được cô em nhào bột vẽ, người anh buông một câu: Thảo nào các đít xoong chảo bị nó cạo trắng cả. Quả thật, thái độ của những người làm anh trong một gia đình thường coi em gái mình là như vậy!

Khi tài năng hội họa của người em được phát hiện thì tâm trạng của người anh cũng bị biến đổi. Do tình cờ mà chú Tiến Lê phát hiện ra năng khiếu hội họa của người em. Sáu bức tranh của người em làm cho bố, mẹ và mọi người đều ngạc nhiên, vui mừng, sung sướng. Duy có người anh lại cảm thấy buồn, buồn vì cảm thấy mình bất tài và cho rằng vì lí do đó mà mình bị đẩy ra ngoài, bị cả nhà lãng quên. Sống với tâm trạng như vậy, người anh không thể thân với em gái như trước nữa, rồi đối xử với em gái không công bằng chỉ cần một lỗi nhỏ ở nó là tôi gắt um lên. Tâm lí mặc cảm, tự ti đã khiến người anh những lúc ngồi bên bàn học chỉ muốn gục xuống khóc. Thậm chí vẻ mặt ngộ nghĩnh của em gái trước kia bây giờ làm cho người anh vô cùng khó chịu, cảm thấy như mình đang bị “chọc tức”. Đây là một kiểu tâm lí dễ gặp ở mọi người, nhất là ở tuổi thiếu niên, đó là lòng tự ái và mặc cảm tự ti khi thấy người khác có tài năng nổi bật. Phải là người am hiểu tâm lí trẻ em lắm, tác giả mới đưa ra một tình huống thay đổi tâm lí của người anh hấp dẫn và tạo được kịch tính cho truyện hay đến như vậy!

Một tình huống quan trọng hơn nữa đã tạo nên điểm nút của diễn biến tâm trạng nhân vật người anh là ở cuối truyện. Đó là một loạt các bất ngờ liên tiếp đến với người anh, khi cậu ta đứng trước bức tranh được tặng giải nhất của người em. Điều bất ngờ trước tiên là bức tranh lại vẽ chính cậu. Hơn thế nữa, điều cậu không thể ngờ được còn là hình ảnh mình qua cái nhìn của người em gái: Trong tranh, một chú bé đang ngồi nhìn ra cửa sổ, nơi bầu trời trong xanh. Mặt chú bé như toả ra một thứ ánh sáng rất lạ. Toát lên từ cặp mắt, tư thế ngồi của chú không chỉ suy tư mà còn rất mơ mộng nữa! Trong phút chốc, tâm trạng của cậu đã đi từ ngạc nhiên đến hãnh diện rồi xấu hổ. Ngạc nhiên vì bức tranh lại chính là cậu, bức tranh ấy hoàn toàn bất ngờ với cậu. Còn hãnh diện thì cũng dễ hiểu vì cậu thấy mình hiện ra với những đường nét đẹp trong bức tranh của cô em gái...

Tuy nhiên, câu chuyện không dừng lại ở đó. Nếu Tạ Duy Anh để tâm trạng của người anh kết thúc tại đây thì truyện chẳng có gì phải bàn nữa. Nhưng điều quan trọng hơn mà tác giả đã khơi dậy được là người anh đã không dừng lại ở sự hãnh diện thoả mãn, mà đó là tâm trạng xấu hổ. Trạng thái xấu hổ của cậu đã “cởi nút” cho kịch tính của truyện. Và đây cũng chính là lúc nhân vật tự thức tỉnh để hoàn thiện nhân cách của mình. Cậu đã thi thắm với chính mình: “Dưới mắt em tôi, tôi hoàn hảo đến thế kia ư?” Một câu bỏ lửng có dụng ý nghệ thuật của tác giả. Vậy

mà dưới mắt tôi thì... để người đọc tự hình dung ra trạng thái dằn vặt, sự thức tỉnh của nhân vật. Nhưng cũng phảng phất đâu đó lời nhắc rất “khẽ”: mỗi người hãy tự nhìn lại chính mình. Chú bé cảm thấy mình chưa được hoàn hảo, phải cố gắng vươn lên và càng yêu thương, quý mến em gái hơn bao giờ hết. Trước bức tranh của em gái, ta cảm thấy nhân vật người anh trai “đang lớn lên về mặt tâm hồn”, ta càng thấy chú trở nên gần gũi và đáng quý trọng biết bao! Soi vào bức tranh ấy, cũng chính là soi vào tâm hồn trong sáng, nhân hậu của em gái, nhân vật người anh đã tự nhìn rõ hơn về mình để vượt lên những hạn chế của lòng tự ái và tự ti. Dưới ánh sáng nghệ thuật, người anh trai cũng thật đáng yêu, đáng mến.

‘Bức tranh của em gái tôi’ là một câu chuyện rất đời thường. Nhưng bằng tài năng sáng tạo nghệ thuật, Tạ Duy Anh đã thành công trong việc khắc hoạ tính cách nhân vật người anh bằng chính lời kể rất thật, rất xúc động và diễn biến tâm lí của cậu. Không cần phải “lên gân” mà tác phẩm đã gợi ra những điều sâu sắc về mối quan hệ, thái độ, cách ứng xử giữa người này với người khác trong cuộc sống hàng ngày. Tác phẩm đã để lại nhiều dư vị cho người đọc.

Đề 2: Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

THỜI GIAN

*Thời gian qua kẽ tay
Làm khô những chiếc lá
Kỷ niệm trong tôi
Rơi như tiếng sỏi
trong lòng giếng cạn*

*Riêng những câu thơ còn xanh
Riêng những bài hát còn xanh*

Và đôi mắt em như hai giếng nước.

(Theo Văn Cao, cuộc đời và tác phẩm, NXB Văn học, 1996, tr.80)

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

- A. Tự do B. Tám chữ C. Bảy chữ D. Năm chữ

Câu 2. Phương thức biểu đạt chính của bài thơ là ?

- A. Tự sự B. Biểu cảm C. Nghị luận D. Miêu tả

Câu 3. Hai câu thơ “*Riêng những câu thơ còn xanh*
Riêng những bài hát còn xanh”

Sử dụng biện pháp tu từ nào?

- A. Nhân hoá B. Ẩn dụ
C. Điệp ngữ và ẩn dụ D. Điệp ngữ và nhân hoá

Câu 4

Cụm từ “những câu thơ”, “những bài hát” trong hai câu thơ 5 và 6 có ý nghĩa gì ?

- A. Những điều có sức sống mãnh liệt, trường tồn với thời gian.
B. Những điều bình dị trong cuộc sống.
C. Cái đẹp luôn tiềm ẩn trong cuộc sống của chúng ta.
D. Những điều lớn lao trong cuộc sống

Câu 5. Từ “còn xanh” trong hai câu thơ 5 và 6 diễn tả điều gì?

- A. Màu xanh của lá

- B. Sự tồn tại mãi mãi với thời gian
- C. Cái bình dị của cuộc sống luôn bất diệt
- D. Vẻ đẹp của nghệ thuật.

Câu 6. Sự trôi chảy của thời gian làm thay đổi những điều gì?

- A. Khô những chiếc lá, làm lãng quên kỉ niệm (chỉ còn vang vọng như tiếng sỏi rơi vào lòng giếng cạn)
- B. Những câu thơ, những bài hát và đôi mắt em.
- C. Những câu thơ, những bài hát
- D. Khô những chiếc lá,

Câu 7. Ý nghĩa biểu tượng của hình ảnh chiếc lá trong câu thơ thứ hai?

- A. Biểu tượng về dòng chảy của thời gian, tác động nghiệt ngã của thời gian với con người và sự sống.
- B. Biểu tượng cho thiên nhiên và sự sống.
- C. Biểu tượng cho cái đẹp
- D. Biểu tượng cho sự vĩnh hằng.

Câu 8. Nêu hiệu quả của phép tu so sánh được sử dụng trong câu thơ “Đôi mắt em như hai giếng nước

- A. Ca ngợi vẻ đẹp của đôi mắt – vẻ đẹp của tình yêu.
- B. Nhấn mạnh, khẳng định thái độ thách thức chống lại tác động của thời gian.
- C. Khẳng định sự bất tử của nghệ thuật.
- D. Những sáng tạo nghệ thuật làm giàu đẹp cho tâm hồn con người.

Câu 9. Viết đoạn văn (Khoảng 5 – 7 dòng) bày tỏ quan điểm của em về việc sử dụng thời gian?

Câu 10. Nêu ý nghĩa của bài thơ? (Viết đoạn văn từ 5 – 7 câu)

II. Phần viết:

Có ý kiến cho rằng “Thơ ca bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ”. Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Hãy làm sáng tỏ qua bài thơ “Ra vườn nhật nắng” của Nguyễn Thế Hoàng Linh?

Ông ra vườn nhật nắng
 Thơ thần suốt buổi chiều
 Ông không còn trí nhớ
 Ông chỉ còn tình yêu
 Bé khẽ mang chiếc lá
 Đặt vào vệt nắng vàng
 Ông nhật lên chiếc nắng
 Quầy nhẹ, mùa thu sang

Gợi ý

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
	1	Bài thơ được viết theo thể thơ tự do.	0.5
	2	Biểu cảm	0.5
	3	Ẩn dụ	0.5

Đọc hiểu	4	Những điều có sức sống mãnh liệt, trường tồn với thời gian.	0.5
	5	Sự tồn tại mãi mãi với thời gian	0.5
	6	Sự trôi chảy của thời gian làm thay đổi: khô những chiếc lá, làm lãng quên kỉ niệm (chỉ còn vang vọng như tiếng sỏi rơi vào lòng giếng cạn)	0.5
	7	Biểu tượng cho thiên nhiên và sự sống.	0.5
	8	Ca ngợi vẻ đẹp của đôi mắt – vẻ đẹp của tình yêu	0.5
	9	Biết quý trọng thời gian, trân trọng những gì đang có. - Sử dụng quỹ thời gian hiệu quả. - Sống trọn vẹn, có ý nghĩa trong từng phút giây của cuộc đời. - Lưu giữ giá trị của bản thân để nó trường tồn và nối tiếp ở thế hệ sau, khuất phục thời gian.	1.0
	10	Thời gian sẽ xóa nhòa tất cả, thời gian tàn phá cuộc đời con người. Duy chỉ có cái đẹp của nghệ thuật và kỉ niệm về tình yêu là có sức sống lâu dài, không bị thời gian hủy hoại. Cái đẹp mãi trường tồn trước sự băng hoại, mài mòn của thời gian.	1.0
Phân viết		<p>* Yêu cầu về hình thức: Đảm bảo bố cục ba phần đầy đủ - Bài viết có bố cục rõ ràng, không mắc lỗi chính tả, diễn đạt trôi chảy; văn phong trong sáng, có cảm xúc, biết lấy tp văn học để chứng minh cho một nhận định lí luận văn học.</p> <p>* Yêu cầu về nội dung : Đảm bảo được một số nội dung cơ bản sau: +) Mở bài: Giới thiệu được vấn đề nghị luận và trích dẫn nhận định. +) Thân bài: - Giải thích ngắn gọn nhận định “thơ ca bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ” - Chứng minh: + Luận điểm 1: Bài thơ “Ra vườn nhật nắng” của Nguyễn Thế Hoàng Linh đã “ bắt rễ” từ tiếng lòng của đứa cháu nhỏ dành cho người ông đã già, không còn minh mẫn của mình. + Luận điểm 2: Bài thơ “ Ra vườn nhật nắng” của Nguyễn Thế Hoàng Linh nở hoa nơi từ ngữ. + Đánh giá, mở rộng + Rút ra bài học cho người sáng tác và người tiếp nhận. +) Kết bài: Khẳng định lại vấn đề nghị luận</p>	

Bài tham khảo

1.Mở bài

(Có thể bắt đầu từ những nhận định: Nhà văn Nga Lêônít Lêônốp nhận định: "Mỗi tác phẩm phải là một phát minh về hình thức và một khám phá về nội dung")

Andre Chenien từng nhận định "Nghệ thuật chỉ làm nên câu thơ, trái tim mới làm nên thi sĩ". Thật vậy, thơ ca là thế giới tâm hồn, tình cảm, là những rung cảm sâu sắc trước cuộc đời của nhà thơ; thơ ca thể hiện những tình cảm phong phú, những cung bậc cảm xúc đa dạng, những góc nhìn đa chiều của người nghệ sĩ trước cuộc đời. Thêm vào đó thơ ca là nghệ thuật ngôn từ nên thơ ca được tạo nên bởi âm thanh, từ ngữ, hình ảnh sinh động, đẹp đẽ nhất. Cùng quan điểm đó, có ý kiến cho rằng "Thơ ca bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ". Bài thơ "Ra vườn nhật nắng" của Nguyễn Thế Hoàng Linh là bài thơ đã "bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ" (Bài thơ..... củalà bài thơ như thế)

2. Thân bài:

Giải thích:

Ý kiến trên bàn về giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm thơ ca. Một tác phẩm thơ ca chân chính phải khởi phát từ tình cảm dạt dào của tác giả và được thể hiện bằng ngôn từ chất lọc, chau chuốt. « Thơ ca bắt rễ từ lòng người » - thơ ra đời từ cảm xúc của chủ thể trữ tình trước thiên nhiên, tạo vật, cuộc sống, con người... Thơ ca là tiếng nói chân thành của tình cảm. Thơ do tình cảm mà sinh ra. Thơ luôn thể hiện những rung cảm tinh tế, thấm sâu trong lòng tác giả. Và để bài thơ thực sự đi vào lòng người thì lời thơ bao giờ cũng được chất lọc, giàu hình tượng, có khả năng gợi cảm xúc nơi người đọc tức « Nở hoa nơi từ ngữ ». Vẻ đẹp ngôn từ chính là yêu cầu bắt buộc đối với thơ ca. Thơ ca khởi nguồn từ cảm xúc của tác giả trước cuộc sống, thăng hoa nơi từ ngữ biểu hiện. Cái lớp ngôn từ bên ngoài đẹp đẽ sẽ chỉ là một thứ vỏ không hồn nếu nó chẳng chứa đựng một nội dung cao cả gây xúc động lòng người. Thơ không chỉ là chiều sâu suy ngẫm mà còn là sự chất lọc kết tinh nơi ngôn từ, thơ đẹp còn bởi ngôn từ đẹp, giàu nhịp điệu, hình ảnh, âm điệu, âm hưởng, nhạc điệu thơ... Người nghệ sĩ lấy những cảm xúc chân thành của mình ra để viết nên những vần thơ đẹp làm rung động lòng người, có như vậy tác phẩm mới sống lâu bền trong lòng độc giả. Bài thơ "Ra vườn nhật nắng" của Nguyễn Thế Hoàng Linh là bài thơ có những đặc sắc về nội dung và nghệ thuật (Bài thơ "Ra vườn nhật nắng" của NTHL là bài thơ đã "bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ")

*** Chứng minh:**

Luận điểm 1. Bài thơ "Ra vườn nhật nắng" của Nguyễn Thế Hoàng Linh đã "bắt rễ" từ tiếng lòng của đứa cháu nhỏ dành cho người ông đã già, không còn minh mẫn của mình.

- Người ông chiều chiều tha thẩn đi dạo trong vườn trong ánh nắng cuối chiều của mùa thu, phải chăng khi con người ở vào cái tuổi "xưa nay hiếm" thường hay lặng lẽ đón nhận tuổi già của mình cùng thiên nhiên?! Và nắng cuối chiều cũng là hình ảnh ẩn dụ cho tuổi của ông – cái tuổi không còn tinh anh nữa...

- Bằng cái nhìn trẻ thơ, trong veo, ấm áp yêu thương của đứa cháu nhỏ, khổ thơ gợi hình ảnh người ông đã già thường góp nhặt niềm vui tuổi già vào mỗi buổi chiều nơi khu vườn nhỏ, hoà mình cùng thiên nhiên, cùng giọt nắng chiều nơi vườn nhà. Cuộc đời ông đã trải bao thăng trầm nhưng đến khi về già ông thanh thản, chẳng mấy bận tâm về chuyện đời, chuyện người. Tâm hồn ông giờ đây trong veo như giọt nắng thu nghiêng nghiêng mà ông gom lại cho tuổi già thêm niềm vui.

- Dù thời gian đã hằn in trên cuộc đời của ông, trí nhớ ông không còn minh mẫn nữa nhưng tình yêu thương trong ông không bao giờ vơi cạn, ông vẫn luôn dành cho con cháu tất cả yêu thương “Ông không còn trí nhớ/ Ông chỉ còn tình yêu”: bao yêu thương đọng đầy ông dành cả cho đứa cháu nhỏ bên ông.

- Khổ thơ gợi hình ảnh hai ông cháu một già một trẻ đang cùng cười vui, cùng nắm tay nhau đi dạo quanh khu vườn điều đó làm cho không gian thêm ấm áp, tình ông cháu thêm bền chặt.

- Với con mắt quan sát tinh tế, tâm hồn nhạy cảm đứa cháu nhỏ cảm nhận về không gian mùa thu đã chạm ngõ

Bé khẽ mang chiếc lá

.....

Quây nhẹ mùa thu sang

- Sắc vàng của lá hoà trong màu nắng tinh khôi làm nên vệt vàng lung linh, cả không gian như tràn ngập sắc vàng. Một chiếc lá vàng rụng xuống thật khẽ, thật nhẹ làm xao động không gian, xao động cả lòng trẻ thơ...

- Đứa cháu nhỏ như hiểu ý ông “khẽ mang chiếc lá/ đặt vào vệt nắng vàng” để rồi “ Ông nhặt lên chiếc nắng”, cả hai ông cháu cùng đón nhận mùa thu sang. Thu sang thật êm dịu, không gian thu đang chuyển mình để rồi “Quây nhẹ” – âm thanh mùa thu, tiếng thu đang cựa quậy, chuyển mình, bước chuyển mùa cũng thật khẽ khàng và dịu êm.

* **Đánh giá:**

Bài thơ là giọt lòng của đứa cháu nhỏ dành cho người ông kính yêu của mình. Đó chính là giọt trong vắt của yêu thương. Chính phép màu của yêu thương đã thu niềm vui tuổi già của ông vào trong giọt nắng. Bởi yêu thương tạo ra mọi kì diệu cả trong cuộc đời và trong nghệ thuật. Bài thơ “ Ra vườn nhặt nắng” là sự cất tiếng của yêu thương để bồi đắp cái gốc yêu thương cho con người!

- Bài thơ lắng lại trong ta bao suy ngẫm:

+ Biết trân trọng, kính yêu người thân trong gia đình

+ Biết mở rộng tâm hồn để lắng nghe, cảm nhận những biến chuyển của thiên nhiên, đất trời.

- Phải có tâm hồn tinh tế, yêu thiên nhiên tạo vật tha thiết nhà thơ mới có thể cảm nhận bước đi của thời gian, không gian thu tinh tế và chính xác đến vậy.

LĐ 2: Bài thơ “ Ra vườn nhặt nắng” của Nguyễn Thế Hoàng Linh nở hoa nơi từ ngữ.

Ngôn ngữ giản dị - đó là ngôn ngữ ấu nhi thể hiện nét hồn nhiên, ngây thơ của trẻ nhỏ.

Lối viết hồn hậu, chân thật như lời tâm sự, thủ thi kể chuyện....

* **Đánh giá, mở rộng:**

Nhận định “ thơ ca bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ” hoàn toàn đúng đắn bởi lẽ thơ ca bao giờ cũng phát khởi nơi tình cảm dạt dào của người nghệ sĩ và được thể hiện bằng ngôn từ chất lọc, chau chuốt. Thơ là sự lên tiếng của trái tim, là rung động tâm hồn, là dòng cảm xúc chân thành, mãnh liệt từ đó nhà thơ bộc lộ cảm xúc của mình thông qua hệ thống ngôn từ giàu giá trị biểu cảm. Bài thơ “ Ra vườn nhặt nắng” của Nguyễn Thế Hoàng Linh là bài thơ “bắt rễ” từ tiếng lòng đứa cháu nhỏ yêu kính người ông của mình và thể hiện qua những ngôn từ trong sáng, gần gũi, giản dị, trong sáng – đó là ngôn ngữ ấu nhi rất đặc trưng của đồng dao. Vì lẽ đó, người nghệ sĩ phải có trái tim nhạy cảm, tinh tế, lao động nghiêm túc, tâm huyết với ngòi bút thì mới tạo nên những tác phẩm có giá trị sống mãi với thời gian. Còn bạn đọc cũng luôn khao khát được đón

nhận những vần thơ tác tuyệt, được đồng sáng tạo cùng nhà thơ để thấu hiểu hơn bản thân, con người và cuộc đời.

KB: Thơ ca là câu hát được vang lên và thăng hoa từ tận sâu nơi xúc cảm của người nghệ sĩ để rồi những tác phẩm được ra đời từ đó, thơ ca bắt rễ từ tiếng lòng của người cầm bút và được nhà thơ tinh chỉnh ngôn ngữ để dệt nên cây đàn muôn điệu làm say đắm lòng người. “Ra vườn nhặt nắng” là bài thơ đã bắt rễ từ giọt lòng của Nguyễn Thế Hoàng Linh dành cho người ông đã già của mình và kết tinh từ tài nghệ thuật của nhà thơ. Bài thơ thực sự đã “Bắt rễ từ lòng người, nở hoa nơi từ ngữ”.

Đề 3: Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi:

*Những mùa quả mẹ tôi hái được
Mẹ vẫn trông vào tay mẹ vun trồng
Những mùa quả lặn rồi lại mọc
Khi mặt trời khi như mặt trăng
Lũ chúng tôi từ tay mẹ lớn lên
Còn những bí và bầu thì lớn xuống
Chúng mang dáng giọt mồ hôi mặn
Rỏ xuống lòng thâm lặng mẹ tôi
Và chúng tôi thứ quả ngọt trên đời
Bảy mươi tuổi mẹ đợi chờ được hái
Tôi hoảng sợ ngày bàn tay mẹ mỏi
Minh vẫn còn một thứ quả non xanh ?*
(Nguyễn Khoa Điềm)

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

- A. Tự do B. Tám chữ C. Bảy chữ D. Năm chữ

Câu 2. Phương thức biểu đạt chính của bài thơ?

- A. Tự sự B. Biểu cảm C. Nghị luận D. Miêu tả

Câu 3. Từ "quả" trong những câu thơ nào được dùng với ý nghĩa tả thực?

- A. Câu 1,2 B. Câu 2,3
B. Câu 1,3 D. Câu 1,2

Câu 4. Từ "quả" trong những câu thơ nào được dùng với ý nghĩa tượng trưng?

- A. Câu 9, 1 2 B. Câu 10,11
B. Câu 9,10 D. Câu 11,12

Câu 5. Nghĩa của “trông” ở dòng thơ Mẹ vẫn trông vào tay mẹ vun trồng là gì?

- A. Sự trông chờ, niềm tin, hi vọng của mẹ vào những gì mà mẹ đã nhọc nhằn, lam lũ, chăm sóc, nâng niu. Các con chính là sự trông chờ của mẹ, thành công của các con chính là thứ “quả” mà mẹ mong chờ nhất.
B. Sự mong mỏi của mẹ vào những đứa con yêu
C. Mẹ mong hái được những quả ngon do tay mẹ vun trồng
D. Các con chính là sự trông chờ của mẹ, thành công của các con chính là thứ “quả” mà mẹ mong chờ nhất.